

Astrid Lindgren

Karlsson van het dak

vertaald door Rita Törnqvist-Verschuur
met tekeningen van Georgien Overwater

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Karlsson van het dak

In een heel gewone straat in Stockholm, in een heel gewoon huis, woont een heel gewoon gezin, dat Erikson heet. Het bestaat uit een heel gewone vader en een heel gewone moeder en drie heel gewone kinderen: Bernard, Bettie en Erik.

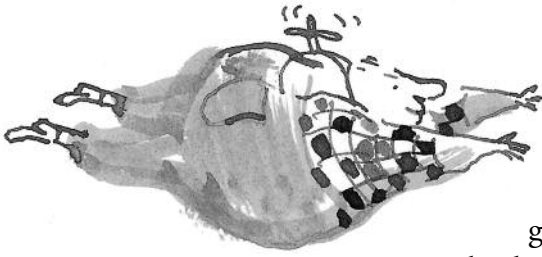
‘Ik ben helemaal geen gewone Erik,’ zegt Erik. Maar hij heeft het mis. Natuurlijk is hij gewoon. Er zijn zoveel jongens van zeven jaar, met blauwe ogen, een wipneus, ongewassen oren en een broek die altijd stuk is op de knieën. Erik is dus heel gewoon, dat staat vast.

Bernard is vijftien, hij houdt van voetballen en doet het niet zo goed op school, hij is dus ook heel gewoon. En Bettie is veertien en heeft een paardenstaart, net als alle andere gewone meisjes.

In het hele huis is er maar één die niet gewoon is, en dat is Karlsson van het dak. Karlsson woónt op het dak, en dat alleen al is tamelijk ongewoon. Misschien niet op andere plekken van de wereld, maar in Stockholm gebeurt het bijna nooit dat er iemand in een apart huisje boven op het dak woont, zoals Karlsson. Hij is een klein, rond, zelfverzekerd mannetje, en hij kan vliegen.

In vliegtuigen en helikopters kunnen alle mensen vliegen. Maar er is niemand die het zomaar zelf kan. Alleen Karlsson. Die hoeft maar aan een knopje te draaien dat ongeveer midden voor zijn navel zit, en hup, dan begint er een klein motortje te

ronken dat hij op zijn rug heeft zitten. Hij blijft even stilstaan om de motor op gang te laten komen. En dan – als de motor genoeg vaart heeft – vliegt Karlsson omhoog. Hij zweeft zo waardig als een generaal door de lucht, als je je tenminste een generaal met een motor op zijn rug kunt voorstellen.

Karlsson heeft het erg naar z'n zin in zijn huisje op het dak. 's Avonds zit hij op de stoep voor de deur een pijp te roken en naar de sterren te kijken. Boven op het dak zie je de sterren natuurlijk veel beter dan binnen in huis. Het is dus eigenlijk heel raar dat er niet méér mensen op het dak wonen.

Maar de bewoners van het huis weten niet eens dat je op het dak kúnt wonen, ze weten niet eens dat Karlsson daar zijn huisje heeft, want het staat heel goed verstopt achter de schoorsteen. En de meeste mensen ontdekken zulke huisjes als dat van Karlsson nog niet eens als ze erover struikelen. Er was eens een schoorsteenveger die het pas zag toen hij de schoorsteen ging vegen.

'Wat gek,' mompelde hij bij zichzelf. 'Hier staat een huis. Je zou het niet geloven, maar er staat hier echt een huis op het dak. Ik snap niet hoe dat er gekomen is.'

Maar toen hij de schoorsteen aan het vegen was, dacht hij alweer aan heel andere dingen dan kleine huisjes op het dak.

Het was best leuk voor Erik dat hij Karlsson had leren kennen, want zodra Karlsson kwam binnenvliegen, werd alles spannend en avontuurlijk. Misschien vond Karlsson het ook wel leuk dat hij Erik had leren kennen, want zo gezellig kan het niet zijn om helemaal alleen in een huis te wonen, zonder dat iemand er iets van weet. Het is echt wel leuk als er iemand 'Hela

hopsa, Karlsson!’ roept wanneer je binnen komt vliegen.

Zo ging het toen Karlsson en Erik elkaar ontmoetten.

Het was op zo’n vervelende dag waarop het helemaal niet prettig was om Erik te zijn. Meestal was het wel prettig om Erik te zijn, want hij was de jongste, en de lieveling van de hele familie. Ze verwenden hem allemaal zo veel mogelijk. Maar af en toe ging er iets mis. Dan kreeg hij op z’n kop van mama omdat hij weer een scheur in zijn broek had, en Bettie zei: ‘Snuit je neus toch eens,’ en papa mopperde omdat hij niet op tijd thuis was uit school.

‘Wat slenter je toch altijd op straat rond,’ zei papa.

Op straat rondslechteren? Papa wist niet dat

Erik een hond ontmoet had. Een lieve mooie hond, die aan Erik had gesnuffeld en met zijn staart had gezwaaid, en die eruit had gezien alsof hij graag Eriks eigen hond zou willen worden. Als het aan Erik had gelegen, dan was dat ook meteen gebeurd. Maar papa en mama wil-

den geen hond in huis. En er was trouwens een vrouw tevoorschijn gekomen, die riep: ‘Rikkie, kom hier!’ En toen begreep Erik dat zijn kans helemaal verkeken was.

‘Het ziet er niet naar uit dat ik ooit van mijn leven een eigen hond zal krijgen,’ zei Erik verdrietig op die dag toen alles misging. ‘Ja, mama, jij hebt papa, en Bernard en Bettie zijn altijd samen, maar ik, ik heb niemand.’

‘Ach, lieve Erik, jij hebt ons allemaal toch,’ zei mama.

‘Dat heb ik helemaal niet,’ zei Erik nog verdrietiger.

Eén ding had hij tenminste wel. Een eigen kamer, en daar liep hij nu maar heen.

Het was een heldere, mooie voorjaarsavond en het raam stond

open. De witte gordijnen bewogen zacht heen en weer, net alsof ze naar de sterren aan de lentehemel zwaaiden. Erik ging voor het raam staan kijken. Hij dacht aan de hond die hij had gezien en vroeg zich af wat die nu zou doen, of hij misschien ergens in een keuken in een hondenmand lag, en of er misschien een jongen – een andere jongen – naast hem op de grond zat, hem zachtjes over zijn kop aaide en zei: ‘Wat ben jij een lieve hond, Rik.’

Erik zuchtte maar eens.

Toen hoorde hij zacht gesnor. Het geluid werd steeds sterker, en opeens kwam er een klein dik mannetje langs het raam vliegen. Het was Karlsson van het dak, maar dat wist Erik natuurlijk niet.

Karlsson keek even naar Erik en zeilde verder. Hij maakte een klein tochtje over het dak aan de overkant, vloog om de schoorsteen heen, en stuurde toen regelrecht terug naar het raam van Erik. Hij was nu wat sneller gaan vliegen, en als een klein straaljagertje suisde hij voorbij. Dat deed hij een paar keer. Erik bleef stil staan wachten en voelde het kriebelen in zijn buik van de spanning, want het gebeurt niet elke dag dat er kleine dikke mannetjes langs je raam komen vliegen. Eindelijk hield Karlsson zijn vaart in, vlak bij de vensterbank.

‘Hallo,’ zei hij. ‘Mag ik hier even uitblazen?’

‘Ja, hoor,’ zei Erik. ‘Is het niet moeilijk om zo te vliegen?’

‘Voor mij niet,’ zei Karlsson gewichtig. ‘Voor mij is het helemaal niet moeilijk. Want ik ben de beste vlieger van de wereld. Maar dat betekent niet dat Jan en alleman het kunnen proberen.’

Erik had het gevoel dat Karlssons ‘Jan en alleman’ op hem sloeg, en vond het dus maar beter die vliegkunstjes niet na te doen.

‘Hoe heet je?’ vroeg Karlsson.

‘Erik,’ zei Erik. ‘Ik heet Erik Erikson.’

‘Kijk eens aan, wat een verschillen zijn er toch. Ik, ik heet Karlsson, en verder niets. Hela hopsa, Erik!’

‘Hela hopsa, Karlsson,’ zei Erik.

‘Hoe oud ben je?’ vroeg Karlsson.

‘Zeven,’ zei Erik.

‘Goed zo, ga zo door,’ zei Karlsson. Hij zette een van zijn dikke beentjes op de vensterbank en klom de kamer van Erik binnen.

‘Hoe oud ben jij?’ vroeg Erik, want hij vond dat Karlsson voor een meneer wel een erg kinderachtige indruk maakte.

‘Hoe oud ik ben?’ zei Karlsson. ‘Ik ben een man in mijn beste jaren, meer kan ik niet zeggen.’

Erik wist niet precies wat ‘een man in zijn beste jaren’ betekende. Hij vroeg zich af of hij zelf misschien ook een man in zijn beste jaren was, en informeerde daarom voorzichtig: ‘Welke jaren zijn het beste?’

‘Allemaal,’ zei Karlsson tevreden.

‘Tenminste, wat mij betreft. Ik ben een knappe, heel verstandige man, net dik genoeg en in mijn beste jaren.’

Toen pakte hij de stoommachine van Erik, die op de boekenplank stond.

‘Zullen we hem aanzetten?’ stelde hij voor.

‘Dat mag ik niet van mijn vader,’ zei Erik. ‘Hij óf Bernard moet erbij zijn als ik ermee speel.’

‘Je vader, Bernard of Karlsson van het dak,’ zei Karlsson. ‘Karlsson van het dak kan het beste van de hele wereld met stoommachines overweg, zeg dat maar tegen je vader.’

Hij greep snel het flesje met spiritus dat naast de stoommachine stond, vulde het tankje ermee en stak de brander aan. Hoewel hij het beste met stoommachines overweg kon, morste hij een hele plas spiritus op de boekenplank. De plas vatte vlam. Vro-

lijke, blauwe vlammetjes dansten om de stoommachine heen. Erik gaf een schreeuw en stooft erop af.

‘Hou je maar koest,’ zei Karlsson, en hij stak zijn mollige hand afwerend omhoog.

Maar als Erik vuur zag, kon hij zich niet koest houden. Hij pakte een oude doek en doofde daarmee de vrolijke vlammetjes. Op de plaats waar ze gedanst hadden, waren nu een paar grote, lelijke plekken op de boekenplank.

‘Kijk eens hoe mijn boekenplank eruitziet,’ zei Erik bezorgd. ‘Wat zal mijn moeder nu zeggen?’

‘Och, dat is volkomen onbelangrijk,’ zei Karlsson van het dak. ‘Een paar vlekjes op een boekenplank... Dat is volkomen onbelangrijk, zeg dat maar tegen je moeder.’ Hij lag op zijn knieën naast de stoommachine. Zijn ogen schitterden. ‘Zo, nu begint hij een beetje op gang te komen,’ zei hij.

En toen zei de stoommachine ‘Fut-fut-fut-fut’. Het was de prachtigste stoommachine die je je kon voorstellen en Karlsson keek alsof hij hem zelf gemaakt had.

‘Ik moet even de veiligheidsklep controleren,’ zei hij en hij begon aan een uitsteekseltje te draaien. ‘Er gebeuren altijd ongelukken als je de veiligheidsklep niet controleert.’

‘Fut-fut-fut,’ zei de stoommachine. Steeds sneller, sneller en sneller. ‘Fut-fut-fut.’ Ten slotte leek het wel of hij galoppeerde. Karlsson stond erbij te stralen.

Erik trok zich maar niets meer aan van de vlekken op de boekenplank, hij was veel te blij met zijn stoommachine en met Karlsson, die het beste van de hele wereld met stoommachines overweg kon en die de veiligheidsklep zo goed gecontroleerd had.

‘Ja, ja Erik,’ zei Karlsson. ‘Dat gaat gesmeerd! Maar ik kan ook het beste met stoom...’

Verder kwam hij niet, want op dat ogenblik hoorden ze een ontzettende knal, en plotseling was er geen stoommachine meer, maar waren er alleen kleine stukjes stoommachine die door de hele kamer verspreid lagen.

‘Hij is ontploft,’ zei Karlsson enthousiast, alsof je van een stoommachine geen beter kunststukje kon verwachten. ‘Ja hoor, hij is ontploft! Wat een klap, hè!’

Maar daar kon Erik niet blij om zijn. Hij kreeg tranen in zijn ogen.

‘Mijn stoommachine,’ zei hij. ‘Kapot.’

‘Volkomen onbelangrijk,’ zei Karlsson en hij wuifde onbezorgd met zijn mollige handje. ‘Je krijgt wel weer een nieuwe.’

‘Hoe dan?’ vroeg Erik.

‘Ik heb er een paar duizend bij mij boven.’

‘Waar bij jou boven?’

‘Bij mij boven in een huis op het dak,’ zei Karlsson.

‘Heb jij een huis op het dak?’ stamelde Erik. ‘Met een paar duizend stoommachines?’

‘Ja, in ieder geval zijn het er een paar honderd,’ zei Karlsson.

‘O, wat zou ik jouw huis graag willen zien!’ riep Erik.

Het was bijna niet te geloven dat er een huisje op het dak stond en dat Karlsson daar woonde.

‘Stel je eens voor, een huis vol stoommachines,’ zei Erik. ‘Een paar honderd stoommachines.’

‘Nou ja, ik heb niet precies geteld hoeveel er nog over zijn,’ mompelde Karlsson. ‘Maar een stuk of vijftig heb ik nog wel. Af en toe ontploft er namelijk wel eens eentje, maar tien heb ik er nog wel over.’

‘Misschien kan ik er dan een krijgen,’ zei Erik.

‘Natuurlijk,’ zei Karlsson. ‘Natuurlijk!’

‘Nu meteen?’ vroeg Erik.

‘Nou, daar moet ik eens over nadenken,’ zei Karlsson. ‘Ik moet de veiligheidskleppen controleren en zo. Hou je maar even koest, een andere keer krijg je er een!’

Erik begon de stukjes te verzamelen van wat eens zijn stoommachine was geweest.

‘Wat zal papa zeggen...’ mompelde hij bezorgd.

Karlsson haalde verbaasd zijn wenkbrauwen op. ‘Over de stoommachine?’ zei hij. ‘Dat is toch volkomen onbelangrijk. Daar hoeft hij zich geen zorgen om te maken, zeg dat maar tegen hem. Ik zou het hem zelf wel vertellen als ik tijd had om op hem te wachten. Maar nu moet ik nodig naar huis.’

‘Leuk dat je gekomen bent,’ zei Erik. ‘Maar de stoommachine... Kom je nog eens terug?’

‘Hou je maar koest,’ zei Karlsson en hij draaide aan het knopje dat ongeveer midden voor zijn navel zat. De motor begon te hoesten en Karlsson bleef even staan om hem op gang te laten komen. Toen ging hij de lucht in en hij vloog een paar rondjes door de kamer.

‘Er hapert iets aan de motor,’ zei hij. ‘Ik moet gauw naar de werkplaats om hem te laten

doorsmeren. Ik zou het natuurlijk wel zelf kunnen doen, want ik kan het verreweg het best, maar ik heb geen tijd... Nee, ik geloof dat ik maar naar de werkplaats ga.'

Dat vond Erik ook het verstandigst.

Karlsson vloog door het open raam naar buiten en zijn kleine kogelronde lichaam stak helder af tegen de sterrenhemel.

'Dag! Dag Erik!' riep hij en hij zwaaide met zijn mollige hand.

En toen was Karlsson verdwenen.